

МОЛОДЬ ЯК СОЦІАЛЬНА ГРУПА У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Каретна Ольга Олександрівна

кандидат політичних наук, доцент,

доцент кафедри соціології

Національний університет «Одеська юридична академія»

м. Одеса, Україна

Проблеми молоді завжди привертали пильну увагу вчених ще з давніх часів, із зародженням і формуванням первинних типів товариств з відповідною соціокультурною специфікою. Проблемами та питаннями виховання, освіти молоді, шанування ними батьків, спілкування з навколишнім світом, дотримання ними правил загальноприйнятих норм поведінки в суспільстві дотримання традицій, а також виконання обов'язку перед богами і людьми, займалися Конфуцій, Сократ, Платон, Аристотель та інші. Ще К. Ясперс, зазначав, що майбутній потенціал суспільства є молодь і в залежності від того як вона буде сформована, вихована і освічена, залежатиме майбутній розвиток суспільства.

Одне з перших визначень поняття «молодь» дано в 1968 р. соціологом В. Т. Лісовським: «Молодь – покоління людей, що проходять стадію соціалізації, засвоюють, а в певному віці вже засвоїли, освітні, професійні, культурні і інші соціальні функції. Залежно від конкретних історичних умов вікові критерії молоді можуть коливатися від 16 до 35 років» [1, с. 288].

В.Т. Лісовський, розглядаючи молодь як покоління, вважає, що ознакою покоління є не лише вік, але й єдність переконань, цілей, спільність переживання і відношення до життя, оскільки з віком покоління не втрачає соціальних рис, вихованих епохою.

Наступне визначення поняття молодь було дано соціологом І. С. Коном: «Молодь – соціально-демографічна група, що виділяється на основі сукупності вікових характеристик, особливостей соціального положення і обумовлених тим чи іншим складом соціально-психологічних властивостей» [1, с. 289].

Дане визначення надалі стало основним у соціології молоді. Молодість це певний етап життєвого циклу, вона біологічно універсальна, але її вікові рамки, пов'язаний з нею соціальний статус та соціально-психологічні особливості мають соціально-історичну природу, тому

вони залежать від суспільного устрою, культури та властивих даному суспільству закономірностей соціалізації.

Сьогодні вчені визначають молодь як соціально-демографічну групу суспільства, що виділяється на основі сукупності характеристик, особливостей соціального становища і обумовлених тими або іншими соціально-психологічними властивостями, які визначаються рівнем соціально-економічного, культурного розвитку, особливостями соціалізації в нашому суспільстві [2, с. 30].

Більшість вчених висувають ідею, що виховання і освіта нашого покоління може бути успішнішою і ефективнішою, якщо у вихованні молоді ми спиратимемося на гуманістичне знання, яке вироблено вченими минулого століття, і спрямоване на розвиток і виховання духовно багаті особистості, що черпає свою духовність саме з духовно моральної спадщини вчених, які жили у значні періоди часу для історії людства. На початку минулого століття у науці загальноприйнятими стають поняття «молодість» і «молодь», що позначають, природно, віковий етап життєдіяльності індивіда щодо його самостійної соціально-демографічної групи.

На думку Б.Буяк, представники різних наукових течій вбачають свій потенціал у молоді: політологи розглядають її як інноваційний ресурс розвитку країни, соціологи – як соціокультурну спільноту, психологи – як групу з властивими їй психофізичними особливостями дорослішання особи. Кожній науці властива взаємодія з іншими науками, теоретико-методологічне доповнення концепцій, сумісне використання емпіричних даних досліджень [3, с. 201].

У вітчизняному суспільствознавстві молодь тривалий час не розглядалась як самостійна соціально-демографічна категорія – виділення такої не вкладалось в існуючі уявлення про класову структуру суспільства і суперечило офіційній ідеологічній доктрині про його соціально-політичну єдність. Соціологи першими побачили, що молодь як соціальна спільність, має характерні тільки їй культурні риси, специфічні інтереси, цінності і норми поведінки. Крім того, вони заговорили про особливі проблеми молоді, які мають передусім соціальні витoki [4, с. 23].

Молодь переживає період становлення соціальної зрілості. Нерідко її розглядають як перехідну фазу від соціальної ролі дитини до соціальної ролі дорослого, що перебуває в процесі соціалізації.

Отже можна сказати, що молодь розглядається як певна частина людських ресурсів, що володіє специфічною цінністю успішного розвитку суспільства. Засвоюючи професійні знання та розвиваючи соціокультурну рефлексію вона зможе повною мірою претендувати в перспективі на статус експертів у суспільних процесах.

Література:

1. Каретна О. О. Сучасні підходи до визначення поняття «Молодь». *Актуальні проблеми політики*. 2009. Вип. 37. С. 287–291
2. Блискун О. О. Дослідження проблем сучасної молоді: соціологічні та психологічні аспекти. *Актуальні проблеми психології*. 2020. Т. 9. Вип. 13 С. 26–37.
3. Буяк. Б. Молодь як особлива соціально-демографічна група в умовах становлення соціально-правової держави та громадянського суспільства. *Наукові записки*. 2007. № 36. С. 198–206.
4. Зверева І. Д., Керецман І. В., Пічкарь О. І. Соціальна робота з дітьми і молоддю (теоретико-методологічні аспекти). Ужгород : УжНУ, 2000. 192 с.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-389-0-10>

ІНСТИТУЦІЙНА ВЗАЄМОДІЯ В УКРАЇНІ: ВІД ДОВІРИ ДО ЛЕГІТИМНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Яковлева Лілія Іванівна

*доктор політичних наук, професор,
професор кафедри соціології*

*Національний університет «Одеська юридична академія»
м. Одеса, Україна*

Проблема легітимності публічної влади знаходиться на порядку денному суспільства та влади в Україні під час широкомасштабної збройної агресії. Зростає усвідомлення того, що лише легітимна влада здатна забезпечити перемогу над ворогом та поствоєнну відбудову. При цьому, відбуваються постійні дискусії щодо необхідності проведення виборчих кампаній у різних конфігураціях: від президентських виборів до комплексного перезавантаження влади шляхом виборів парламенту, Президента та місцевої влади.

Легітимність публічної влади у демократичному суспільстві, безумовно, залежить від відкритих та чесних виборів, але це лише один із маркерів легітимності [3].

Іншим маркером виступає рейтинг довіри до інститутів публічної влади, соціального порядку і політичного курсу. Такі заміри, незважаючи на військовий стан, постійно проводять соціологи. Зокрема, наприкінці 2023 року, за результатами одного із соціологічних досліджень було констатовано, що довіра українців до влади суттєво